

2021-01-14
A2021/00085

Arbetsmarknadsdepartementet

Bilaga 1

Uppdrag om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket att under 2021 samverka kring fortsatt utveckling av metoder och genomförandet av myndighetsgemensamma kontroller mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för varaktig samverkan.

I uppdraget ingår att utifrån respektive myndighets uppgift:

- Delta i myndighetsgemensamma kontroller utifrån respektive myndighets uppgift och i enlighet med utvecklade metoder med utgångspunkten att arbetet ska intensifieras och att antalet kontroller ska öka under 2021.
- Ta fram indikatorer för uppföljning av den myndighetsgemensamma kontrollverksamheten och dess resultat.
- Genomföra förebyggande informationsinsatser med fokus på att stärka allmänhetens kunskap och förändra attityder.
- Föreslå hur följande aspekter av en varaktig myndighetssamverkan kring kontrollverksamhet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet kan organiseras:

- vilka olika roller och uppgifter myndigheterna kan ha i samverkan utifrån sina respektive kompetenser och uppgifter,

- hur samordningen av arbetet på nationell och regional nivå kan organiseras,
- hur arbetet eventuellt kan samordnas med annan myndighetssamverkan,
- hur samråd med arbetsmarknadens parter kan utvecklas och organiseras, samt
- hur anordnandet av utbildning av myndigheternas anställda kan organiseras nationellt och regionalt.

Arbetsmiljöverket ska samordna arbetet.

Arbetsmiljöverket ska i samband med årsredovisningen för 2021 redovisa uppdraget till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet). Redovisningen ska tas fram i samråd med övriga myndigheter.

Arbetsmiljöverket ska, i samråd med övriga myndigheter, senast den 15 juni 2021 återrapportera förslaget om hur en varaktig myndighetssamverkan kan organiseras.

Skälen för regeringens beslut

Fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet leder till negativa konsekvenser för arbetstagare, företag, samhället och statsfinanserna. Det är dessutom en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Arbetstagare riskerar att utnyttjas på arbetsmarknaden, bland annat genom osäkra arbetsvillkor, lägre löner, allvarliga kränkningar av arbetstagares rättigheter och minskat skydd enligt arbetsrätts- och sociallagstiftningen. Det är viktigt att motverka människohandel och människoexploatering. Identifieringen av offer för människohandel och människoexploatering samt brottsofferstöd är mycket angelägna frågor.

Företag som följer reglerna riskerar att konkurreras ut av oseriösa aktörer. Fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet inverkar negativt på sysselsättning och produktivitet och snedvrider konkurrensen.

Företag som medvetet fuskar för att uppnå konkurrensfördelar bryter ofta mot flera lagar och regler. Olika myndigheters verksamheter bidrar på olika

sätt när det gäller att bekämpa brottslighet. Det är därför avgörande med en god samverkan mellan de berörda myndigheterna för ett effektivt resultat och utnyttjande av myndigheters resurser. Internationell samverkan är också av stor vikt.

Regeringen har uppdragit åt Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket att under 2018 – 2020 utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (A2017/02422/ARM). Arbetsmiljöverket har samordnat metodutvecklingen och uppdraget ska slutredovisas i samband med årsredovisningen för 2020. En utredare har fått i uppdrag att biträda Arbetsmarknadsdepartementet med att bland annat följa upp och analysera arbetet med myndighetsgemensamma kontroller mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (A2020/00229/SV). Uppdraget redovisades den 30 december 2020.

Satsningarna för att stärka myndigheternas arbete med metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll har bidragit till att öka samverkan och myndigheternas gemensamma arbete på området. Möjligheterna att stoppa aktörer som bryter mot arbetsmiljölögstiftningen och andra regelverk har ökat. Detta viktiga arbete behöver fortsätta. Regeringen har höjt ambitionerna i arbetet och har avsatt ytterligare resurser för att motverka arbetslivskriminalitet. Riksdagen har för budgetåret 2021 beslutat om särskilda medel fr.o.m. 2021 för stärkt arbete mot arbetslivskriminalitet (prop. 2020/21:1, bet 2020/21:AU2, rskr. 2020/21:146). Myndigheternas arbete ska finansieras från anslagsposten 2 ”Medel för arbete mot arbetslivskriminalitet” i Arbetsmiljöverkets regleringsbrev för 2021.

Myndigheternas kontrollverksamhet bidrar på ett effektivt sätt till ökad regelbundenhet och sunda konkurrensvillkor. Kontrollverksamheten är avgörande för att upprätthålla skyddet för arbetstagare och för att rättvisa konkurrensförhållanden ska kunna råda. Den är också betydelsefull för att motverka brottslighet. Därför behöver antalet kontroller mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet öka. Möjligheterna att följa upp kontrollverksamheten och dess resultat över tid behöver förbättras. Det ingår därför i uppdraget att ta fram indikatorer för uppföljning av

verksamheten och dess resultat. Ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i detta arbete.

Utöver kontrollverksamhet är förebyggande arbete av stor betydelse för att motverka arbetslivskriminalitet. Allmänhetens kunskap och attityder har betydelse för förekomsten av arbetslivskriminalitet. En ökad kunskap hos allmänheten om sambandet mellan t.ex. låga priser och risken för bristfällig arbetsmiljö, svartarbete, utnyttjande av arbetskraft och människohandel för tvångsarbete kan minska efterfrågan på varor och tjänster som bidrar till arbetslivskriminalitet. Det ingår därför i uppdraget att genomföra en informationsinsats i syfte att öka allmänhetens kunskap och påverka attityder.

Ett exempel på framgångsrik myndighetssamverkan är det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet där flera av de nu aktuella myndigheterna deltar. Ett annat viktigt område är samverkan i arbetet mot människohandel. Flera myndigheter samverkar dessutom kring en mängd olika frågor utifrån respektive ansvarsområde.

Arbetet behöver bedrivas långsiktigt och varje myndighets deltagande behöver utformas med beaktande av respektive myndighets uppgift och roll. För att möjliggöra ett långsiktigt arbete behöver en varaktig struktur för samverkan byggas upp. Myndigheterna uppdras därför att ta fram ett myndighetsgemensamt förslag på hur vissa aspekter av en varaktig samverkan kring kontrollverksamhet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet kan organiseras.

På regeringens vägnar

Eva Nordmark

Ann-Sofie Mattsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/L4, SIM, PO, Å

Socialdepartementet/SF

Finansdepartementet/BA, SKA

Arbetsmarknadsdepartementet/A, JÄM